

mi stalnega učiteljstva. Stalni suplent bo pridelen I. mestni deški, stalna suplentka pa I. mestni dekliški šoli. Prošnje je vlagati do 30. aprila t. l. po predpisani službeni poti pri mestnem šolskem svetu v Ljubljani. — Na dvorazredni ljudski šoli v Selcih in na trirazredni ljudski šoli v Javorjah je razpisano po eno učno mesto v stalno namestitve. Prošnje naj se vložijo do 30. aprila t. l. pri okrajnem šol. svetu v Kranju.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo je nabralo pri občnem zboru za delegate, ki gredo čez v Beograd, znesek 180 K. Priporočamo ta lepi zgled vsem društvom v posnemanje!

Geometrijski modeli. Marljivi učitelj priredi za pouk sam marsikatero učilo — posebno sedaj, ko je vse tako drago. V ta namen služi tudi »Navod k početnemu risanju in oblikosloviu«. Sestavil J. B. Izdalo »Pedagoško društvo« v Krškem l. 1890. — Iz tega navodila se je najvažnejše preneslo tudi v učno knjigo »Geometrijsko oblikosloviu za dekliške meščanske šole«. Oponniti je pa treba, da učitelj namesto otilih teles od pločevine lahko napravi take iz lepenke, potem pa rabi namesto vode — pesek. Tu pa podamo še lažje umljiv način, kako izračunati kroglino površino in prostornino. Ako načrtamo na papir največji krog krogle, t. i. meridijski, ali ekvator, ter ga proti središču narežemo na ozke trikotnike, potem pa potisnemo na kroglo družega enako velikega in ravno tako narezanega na na nasprotno stran krogle, vidimo, da še veliko kroglino ploščke ni pokrite s papirjem. Ako hočemo še ostali del pokriti, potrebujemo še dva taka kroga, skupno tedaj štiri in ker je ploščina kroga r²π, je površina cele krogle 4r²π. Vzamemo li otel stožec, čegar višina je enaka premeru in otlo polkroglo, ki ima s stožcem enak prostor ter napolnimo polkroglo z drobnim peskom, potem ga pretresemo v stožec, tedaj smo pa napolnili tudi tega. Prostornino stožca izračunimo po že znanem pravilu $\frac{0,33}{3} = \frac{r^2 \pi \cdot 2r}{3}$ in to pravilo velja tudi za polkroglo, kar je z natančnimi računi popolnoma dokazano. Prostornina cele krogle tedaj znaša $\frac{2}{3} \cdot \frac{2r^2 \pi \cdot 2r}{3} = \frac{4r^3 \pi}{3}$ ali v drugi obliki $\frac{4}{3} r^3 \pi$.

Prijatelju Črnogoj. V sicer preveč laskavi oceni mojega delca »Za staro pravdo« protestira prijatelj Črnogoj na ves glas proti osemurnemu delavniku v kmetijstvu in pravi, da je taka zahteva — nonsens. Pritrjujem mu v polnem obsegu jaz in z menoj prav vsak socialističen zagovornik osemurnega delavnika, ker mora biti vsakemu otroku jasno, da so produkcijske panoge, kjer osemurnega delavnika enostavno ni mogoče uvesti, in kmetijstvo je že ena izmed njih. Vsakemu socialno čutečemu mora biti pa obnem tudi jasno, da je treba tudi za kmetijske delavce in posle uvesti neko zakonito regulacijo delavnega časa, ki traja danes marsikje po 15 in še več ur na dan in proti temu se obračajo moja tozadevna izvajanja. — Fran Erjavec.

Društvo za čuvanje narodnega zdravja v Beogradu izdaja že 10. leto mesečnik »Zdravje«, ki objavlja izpod peres najboljših srbskih zdravnikov poljudne članke v vseh panogah ljudskega zdravstva; urednik je sloveči srbski higijeničar prof. dr. Jovanovič-Batut. Sedaj izhaja »Zdravje« tudi v slovenskem izdanju in je prva številka pravkar izšla. Poljudno znanstvenega medicinskega časopisa Slovenci dosedaj nismo imeli, zato z zadoščenjem lahko beležimo na tem polju velik napredek. To pa še daleko ni dovolj. Da bode listu, ki ima nalogo čuvati narodno zdravje, mogoče ta vzvišeni namen tudi resnično doseči, mu je treba vsestranske podpore. Odpreti se mu mora pred vsem pot v vse stanove in v vse hiše. Dolžnost vseh izobražencev je, da širijo list med najširšimi plastmi našega naroda. Vsaj je tudi nam usekala dolgoletna svetovna vojna rane, iz katerih bodo še pozni rodovi krvaveli, ako ne preskrbimo za naglo odpopmo. Najstrožje uradne odredbe pa bodo iluzorne, ako ne bomo naroda prav vzgojili. Najboljše sredstvo za to pa je dobro in poučno čtivo. Prva številka »Zdravja« obravnava razna važna poglavja iz ljudske higijene, prinaša zlasti nujna navodila doječim materam, opozarja javnost na nevarnost jetičnih bolnikov, ki trosijo kali tuberkuloze med zdravimi ljudmi, dokazuje s stvarilnimi zgledi pogubnost alkoholizma itd. Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro v Ljubljani, ki je prevzel redakcijo slovenskega izdanja, in kamor naj se pošilja tudi naročnina, (24 K za celo leto), se obrača na vse vzgojitelje in staleškega obrada, na vsa prosvetna in telovadna

društva, na vse stanovske organizacije, zlasti delavske, da širijo list v svojem krogu. Po možnosti se bodo vpoštevale tudi vse upravičene želje in nasveti glede vsebine in oblike ter poročalo o njih osrednjemu društvu v Beogradu. Zlasti pa prosimo slovenske zdravnike, naj ne odrečejo listu podpor in naj se odzovejo tudi s peresom. Vsaka misel in vsak najmanjši prispevek, ki sproti koristim ljudskega zdravja, bo dobrodošel. Posnemajmo požrtvovalno delo bratov Srbov. Sanitetni šef: Dr. Ivan Oražen.

Članarina in darila za učiteljski konvikt. Ivan Michler, učitelj na Vrhniki, 10 K. — Josip Trobiš in Tina Trobiševa, oba s Kala pri St. Janžu na Dolenjskem, 13 K. — Ivan Benedičič in Marija Benedičičeva, oba iz Skočjana na Dolenjskem, 20 K. — Katinka Drolova iz Zasipa pri Bledu, 10 K. — Ivan Plhak 20 K, Angelika Jakličeva 20 K in Hanka Straškova 20 K. vsi s Sladke gore pri Jelšah. — Gregorič Maksa iz Podbice nad Škofjo Loko 5 K. — Purkhard Josip iz Laboda 10 K. — Janko Zupančič iz Rateč na Gorenjskem, 4 K. — Hvala! Živili nasledniki! — Jakob Dimnik, blagajnik.

Neodrešena domovina.

Slovenske vzporednice na ljudski šoli v Gorici. Mestni šolski svet v Gorici je obvestil z dopisom od 12. februarja t. l. odvetnika dr. Karla Podgornika, kakor zastopnika staršev, ki so z vlogami in po odposlanstvih na merodajnih mestih zahtevali zopetno otvoritev slovenskih šol v Gorici, da je generalni civilni komisarijat z dopisom 9. t. m. priobčil naslednje: Predsednik ministrskega sveta je z brzojavko od dne 4. t. m. št. 2686 pritrnil, da se začasno za tekoče šolsko leto poskrbi za pouk otrok slovenske narodnosti v Gorici z ustanovitvijo slovenskih vzporednih razredov pri italijanski ljudski šoli. — Mestni šolski svet ukrene, kar je treba, da se izvrše naredbe predsednika ministrskega sveta. Dopis mestnega šolskega sveta je bil dostavljen dr. Podgorniku 19. t. m. — Slovenski starši pričakujejo, da bodo začasne slovenske vzporednice otvorene penadoma in v zadostnem številu ter da bodo s prihodnjim šol. letom izpremenjene v samostojno slovensko ljudsko šolo v Gorici. Merodajne oblasti naj bi pri tem ne pozabile, da so Slovenci imeli v Gorici še mnogo drugih šol in zavodov, katerih zopetna otvoritev je za kulturne potrebe goriških Slovencev ravnotako neobhodno potrebna, kakor otvoritev ljudske šole.

Italijanski vandalizem. 700 otrok so je priglasilo, da bi radi pohajali v slovensko šolo. Naši rodoljubi so pripravili v šolske namene »Mali dom«. Ko so Italijani to zvedeli, so hoteli po sili »Mali Dom« zasesti. Odločnemu nastopu dr. Podgornika in dr. Pavlina se je zahvaliti, da se ni izvršila ta nakana. Druga naša šolska stavba »Novi Dom« je zasedena po vojaštvu. Enako je goriški magistrat zasegel »S. Gregoričev« in »Šol. Dom«, kamor je spravil begunce. Vsi štirje »Domi« so v takem stanu, da je res žalostno. Begunci, ki bivajo v teh stavbah, razbijajo okna, pode, vrata, kakor če bi inell ukazano od višje oblasti, da morajo pokončati te nesrečne hiše. Kar niso porušile granate, to bodo storili begunci. Magistrat ima na razpolago druge stavbe, kamor bi lahko spravil begunce, a tega noče storiti, ampak hoče, da pokončajo begunci poprej te hiše. Društvo »Šolski Dom«, ki je pravi lastnik teh hiš, ne sme niti bliži.

Dva sveža grobova. V Kastvu v Istri sta umrla pred mesecem dni eden za drugim dva mlada tovariša. Silvester Rubča in Anastaz Jurčič, na posledicah, katerih kali sta našla v vojnem službovanju. Narod na Kastavščini je izgubil z njima dva mlada in nenadomestljiva delavca na prosvetnem polju. Na zadnji njuni poti ju je spremlila šolska mladina z učiteljsvom, dižaki in profesorji Kastavskega učiteljskega, lepo število tovarišev in tovarišic ter množica ostalega naroda iz okolice in mesta. Blag jima spomin!

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine itd. prodaja in sprejema zanje naročnino knjigarna »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 6.

Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino. II. letnik, 1. in 2. snopič je te dni izšel. Naročnina stane 25 K. Časopis obsega devet pol in ima sledečo vsebino:

Razprave: Weber Fr.: O fenomenologiji jezika; Kidrič Fr.: Prispevki in opombe k zgodovini reformacije na Slovenskem. I. Ivan Ungnad in prognanstvu. (Nadaljevanje.); Ramovš Fr.: Sorodstvo starodidskega sama »Halbjahr«; Dolenc Met.: Pravni izrazi v prevodih vinogenskega zakona; Kos Milko: Srbski Brankoviči in goriški grofje.

Ocene: Ramovš Fr.: Donesek k slovenskim starožitostim; Kidrič Fr.: Josip Jurčič, Zbrani spisi. Uredil dr. Ivan Prijatelj; Kidrič Fr.: Stritarjeva antologija; Prijatelj Iv.: Slavica. Herausgegeben von M. Murko. I. Die protestantische Kirchenordnung der Slovenen im XVI. Jahrhundert. Eine literarisch-kulturhistorisch-philologische Untersuchung von Fr. Kidrič; Kidrič Fr.: Beiträge zur Bayer. Kirchengeschichte, XXVI/1; Georg Loesche, Truberiana, für die Wirksamkeit im Kempten; Kos Milko: Novi doneski k zgodovini turških bojev na Slovenskem; Hauptman Jurdimil: Anton Melik, Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. I. del.

Male vesti: Nachtigal R.: Koren vendl — (vond); Koštial Ivan: Etimologije — Ramovš Franc: K zgodovini slovanske konjugacije; Ramovš Fr.: Zamimiv primer razvoja prehodnega y v slovenščini; Kidrič Fr.: Bibliografski inštitut; Kos Milko: K. Kadlec, Moščenicky statut; Kos Milko: Dr. A. Gnirs, Das Görzer Statutbuch.

Pač ni potreba še-le dokazovati potrebe takega filološko-historičnega časopisa, posebno sedaj ne, ko imamo svojo lastno univerzo. Dolžnost vsakega izobraženega Slovenca je, da pozna svoj jezik, svojo literaturo in svojo zgodovino. In ravno to je namen tega časopisa, da širi slovensko znanost. Časopis izide redno štrikrat na leto.

Pozivljamo vse ljubitelje slovenskega jezika, njegove zgodovine ter znanosti sploh, predvsem naše cenjene učiteljstvo, da si čimprej naroči časopis. Tudi juristi bodo imeli dobiček od njega. Naročnino je poslati na upravništvu Č J K Z: Matica Slovenska v Ljubljani, Kongresni trg 7.

Narodna Galerija v Ljubljani.

V nedeljo, dne 7. t. m. se je otvorila v drugem nadstropju Kresije, Šolski dvored št. 2, Narodna Galerija, zbirka najboljših del moderne slovenske upodabljačje umetnosti. Galerija je odprta za obisk občinstva vsako nedeljo od 10—12 ure in ob četrkih od 2—5 ure popoldne. Vstopnina znaša 2 K za osebo, za dižake 1 K. Člani društva »Narodne Galerije«, ki si je stavilo važno kulturno nalogo, zbrati in našemu narodu zgraditi lastno umetniško galerijo, kjer bo zbrano vse, kar je slovenski duh uspeval lepega, ne plačajo vstopnine. Član lahko postane vsak, kdor plača letnih 30 K članarine, ustanovniki pa plačajo 500 K. Odbor vabi s tem vse, ki jim je slovenska upodabljačja umetnost pri srcu, da posetijo mlado našo galerijo in s pristopom k društvu pomagajo na zgradbi tega za razvoj naše kulture veljavnega inštituta.

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek. (Sklepi upravnega odbora Zaveze z dne 27. dec. 1918.)

XLVI. izkaz.

Po 520 K: Kozlansko učit. društvo po tovarišiči M. Šketovi v Kozjem. Po 400 K: Milena Strosova — Leše p. Prevalje v Korotanu s pisnom, da so spodaj navedeni tovariši in tovarišice ohladili svojo jezo, ker je bilo učit. zborovanje v Guštanju odpovedano, v tem — da so darovali v rezervni sklad, in sicer: Okorn Vinko, Kogelnik, Milena Strosova, Gajšek Drago, Emica Kocičeva, Pavla Hriberškova, Olga Dežnikova, Jožica Komelova, Dragojla Kosijeva, Rakovec Ciril, Lazar Tone, Pečnik Teodor — vsi po 25 K; Mihev Ivo z gospo 50 K; Pečnik Ida 26 K in neimenovan 24 K. Po 300 K: Saleško učit. društvo — Velenje — (prispevki za l. 1919 in 1920). Po 260 K: Učit. društvo za šentlariški okraj, in sicer: po 20 K: Olga Madonova — Sv. Trojica, Koplj Rado — Sv. Lenart, Perger Mate — Sv. Jurij; po 10 K: Vikl Troštova, Grossmann, Koprivec Pepca in Anton — Sv. Anton; Stumpič Ludvik — Sv. Andrej; ga. Kovarič in Kovarič Jakob — Sv. Trojica; Šatarič, Kronabetvogel, M. Ozimiceva, Sv. Lenart; J. Čučkova, Pavla Jakovecova, Škrjanc Feliks, Malhen Ivan — Sv. Rupert; Katinka Schweigerjeva, Jožica Petelinova, Kranjc Franjo — Sv. Barbara; Pintaričeva in Vreževa — Sv. Benedikt; Čuček J. — Sv. Lenart. Po 217 K: Stefančič Fran — Vel. Lašče. (Denar nabran za rezervni sklad pri zborovanju slov. učit. društva kočevskega okraja v Ortnoku dne 11. marca. Največji znesek — 50 K — je daroval tovariš-gost Žagar Fran, nadučitelj v Klancu pri Trstu.) Po 180 K: Učiteljski zbor narodne šole v Rajhenburgu ob Savi, Po 136 K: Stoklas Vinko — Sv. Andrej pri Ptujju. Prispevali so: Stoklas Vinko 41 K, Marija Paulošičeva 25 K, Josipina Simončičeva 25 K, Elza Tschadova 22,50 K in Krmar Franc 22,50 K. Po 95 K: Grčar Tit — Tržišče na Dolenjskem. Prispevali so: Mimi Grčarjeva 20 K, Kloia Kunaszeva 20 K, Marija Brasova 15 K, Stoviček Svačo in Grčar Tit — vsak po 20 K. Po 100 K: Učiteljski zbor v Sevnici. Po 90 K: Wigele F. — Loški potok pri Ribnici. Prispevali so po 20 K: Wigele Ferdo; po 10 K: Marija Elnspijelerjeva, Anžela Gradišerjeva, Marija Kovaričeva, Franja Lavričeva, Bartol Ivan, Črne Lojze in Likar Leopold — vsi v Loškem potoku. Po 50 K: Pančič Novakova — Sv. Duh, Selnica ob Dravi — mesto venca na krsto prehanu preminule ljube svakinje, soproge dr. Novaka, okr. sodnika v Celju; Vidmar Nande — Skočijan v Predmju v Korotanu, in sicer: 25 K sam in 25 K Jela Božičeva. Po 30 K: Loparnik Pet. — Polzele; Minkuš Avg. — Sent Jurij pri Grosuplem; Olga Sušnikova — Rajhenburg. Po 25 K: Štefka Spindlerjeva — Vurberg pri Ptujju. Po 20 K: Albina Kovaričeva — Sv. Marko pri Ptujju; Ivan in Marija Benedičič — Skočijan pri Mokronogu; Vilma Kožuhova — Makole pri Polčanah; Marica Medvedova — Makole; Ivan in Bečica Jakše — Vransko; Pe-

benko Danilo — Podlipa pri Vrhniki. Po 18 K: Živko Janko — Studenec pri Polčanah. Po 15 K: Dequal Ciril — Dvor na Dolenjskem. Po 14 K: Mihelič V. — D. M. v Polju za Ivano Majerjevo 10 K in za Trošta Franca 4 K. Po 11 K: Anica Lazarjeva — Kamna gorica. Po 10 K: Gregorič Vinko — Ljubljana; Kovač Mirko — Zeleznički; Zupančič Janko — Rateče, Gorenjsko; Michler Ivan — Vrhnika; Slava Maričeva — Stara Lipa p. Vlnica; Kokot Ferdo, Erna Kokotova in Marija Skalovnikova — Stara vas, Bzelsko.

Po sklepu izkaza prejel še dve poštni nakaznici. Po 380 K poslal: Beograd — Toplice. Vplačali so po 20 K: Otilija Zemljakova, Jul. Bantan, Zupančič Josip, M. Clarič, G. Ekel, M. Kraiger, Ana Bantanova, Hočever Franc, Matko Martin, Mili Azmanova, Reiniger Nande, Marok Alojz, Marija Marokova in Samide Josip; po 10 K: Vidmar Anton, Pavla Zrčeva, Pepca Mikollčeva, Ana Kodermanova Brežnik M., Pirnat O. in Gregore Dragotin. Ta znesek je pošiljatelj nabral o priliki zborovanja novomeškega učit. društva dne 4. marca t. l. Lepo tako! Posnemanja vredno! Po 140 K: Hofbauer Lojze — Hrastnik. Vplačali so po 30 K: Hermans Josip — Reka pri Laškem; po 20 K: Hofbauer Lojze — Hrastnik; po 10 K: Cander Davorin — Dol pri Hrastniku; Sorčan Ivan, Rainer Rado, Roš Miloš, Ana Sorčanova, Poida Logarjeva, Julka Čandrova in Marija Laznikova — Hrastnik ter Jurko Stanko — Laško. Priznanje nabiralstvu tov. Hofbaueru in darovalcem! — Današnji izkaz 3171 K. Prejz-kazanih 15.351 K. Skupaj 18.522 K.

Ivan Petrič,

Ljubljana, VII, Gasilska cesta 172.

Opomba: Vsem tovarišem in tovarišicam izrekam tem potom svojo srčno zahvalo za izražene čestitke moji malenkosti povodom poravnane krivice iz pretekle dobe. Tovariš A. v L. mi je pisal: »Dragi! In vendar! Za trpljenje končno pravo zadoščenje. Privošljiho Ti gotovi ljudje tega gotovo ne, a okrog Tvojih ustien gledam zadovoljiv smehljaj. Ave!«

Izdajatelj in odgovorni urednik: Fran Marolt.

Last in založba »Zaveze jugoslovanskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Št. 267., m. š. sv.

Razpis službe.

Na mestni pomožni šoli je vsled odredbe šolskega sveta za Slovenijo z dne 30. januarja 1920, št. 20.446/19, s šolskim letom 1920/21 stalno popolniti nanovo sistemizirano mesto strokovnega učitelja za rokotvorni pouk na tej šoli.

Prednost za podelitev te službe imajo prosilci, ki so za ta pouk že usposobljeni.

Učitelj rokotvornega pouka bo imel obnem nalogo, med velikimi počitnicami prirejati učne tečaje za izobrazbo učiteljev rokotvornega pouka.

Prosilci, ki reflektujejo na to službo, naj svoje pravilno opremljene prošnje službenim potem vlagajo pri podpisnem mestnem šolskem svetu

najkasneje do 30. aprila 1920.

Mestni šolski svet v Ljubljani, dne 3. marca 1920.

Št. 247., m. š. sv.

Razpis službe.

Na javnih mestnih ljudskih šolah ljubljanskih se po odredbi višjega šolskega sveta z dne 29. januarja 1920, št. 20.448 iz leta 1919, za šolsko leto 1920/21 v stalno popolnitev razpisujeta dve nanovo sistemizirani učni mesti, in sicer mesto stalnega suplenta in mesto stalne suplentke z vsemi pravicami stalnega učiteljstva.

Stalni suplent bo pridelen I. mestni deški ljudski šoli v Komenskega ulici, stalna suplentka pa I. mestni dekliški ljudski šoli na Sv. Jakoba trgu.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati po predpisani službeni poti pri mestnem šolskem svetu najkasneje do due 30. aprila 1920.

Zakasnele prošnje se ne bodo vpoševale.

Mestni šolski svet ljubljanski, dne 5. marca 1920.

Predsednik: Dr. Ivan Tavčar.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 29. febr. 1920 K 48.829-75.

Hranilne vloge obrestuje od 1. aprila 1920

po 3%.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/2. do 1/2. ure popoldne.

Na dopise brez vposlanih znamk za 1 K se ne odgovarja.

Spominjajte se rezervnega sklada »Zaveze«!